

Les conseqüències

Tot i que la Vaga de la Constància va finalitzar amb importants conquestes obreres, també es va visibilitzar les febleses dels sindicats. Per una banda, calia força per assegurar que, quan finalment s'arribava a un acord, les promeses dels patrons no acabessin sent paper mullat. Per d'altra la capacitat d'incidència a tot el territori. A les grans ciutats industrials la capacitat de pressió obrera era molt gran quan hi havia mobilitzacions, però a les comarques de muntanya, amb més aïllament i un major control social, aquesta es veia reduïda, un fet que els patrons aprofitaven per imposar el seu criteri.

Per donar resposta a aquesta situació a finals de desembre del 1913 es realitzaria a Barcelona el primer congrés nacional obrer de l'art fabril, on es va crear una entitat d'àmbit estatal: la Federació Nacional de l'Art Tèxtil i Fabril d'Espanya. Tot i això, en els anys següents obreres i obrers van haver de lluitar de nou per assegurar unes fites que, sobre el paper, ja estaven assolides. Així durant els mesos de maig i abril de 1914 les treballadores tèxtils de les conques del Ter i del Fresser van tornar a mantenir una vaga, pràcticament en solitari, per aconseguir la jornada de 10 hores.

En aquest context l'esclat de la Primera Guerra Mundial també tindrà un efecte desestabilitzador a la societat i l'economia catalana. Si, per una banda, des de Catalunya es va començar a produir per tota Europa, per altra els problemes d'abastiment de matèries primeres imprescindibles, com el cotó, també van acabar ocasionant casos d'atur forçós entre el tèxtil. Durant l'estiu del 1916 la Constància impulsaria una nova vaga reclamant un augment salarial. Una nova lluita, però que no va acabar amb èxit i que va acabar amb una nova onada repressiva, amb el tancament de centres obrers, com la mateixa Agrupació Obrera del Clot.

A inicis del 1918, les dones barcelonines encara protagonitzaren un nou combat, el conegut com al motí de les dones o la vaga de les subsistències. En un context d'enorme inflació a tota Europa i amb uns salaris insuficients, les dones es rebel·larien contra l'encariment de les subsistències. Amb actes com manifestacions, confiscacions o sabotatges que van ser protagonitzats exclusivament per les dones, en un context revolucionari on l'estat va arribar a decretar l'estat de guerra a Barcelona.

Tot i que la de la Constància sigui una vaga poc coneguda resulta fonamental per entendre les dècades posteriors i els avenços tant en la lluita obrera com en la feminista, ja que conté la llavor de molts dels conflictes futurs. La Vaga de la Constància, liderada per filadores i teixidores i a la qual també es van acabar implicant els treballadors del ram de l'aigua, va fer evident la necessitat de tenir uns sindicats forts que actuessin per rams, integrant els diversos oficis d'un mateix sector. Les vagues del 1913 i 1916 seran les experiències prèvies a l'eclosió definitiva de l'anarcosindicalisme i al sorgiment dels sindicats únics, que s'acordaran al Congrés de Sants del 1918. També seran una etapa prèvia en la conquesta de les 8 hores, que el proletariat català ratificarà amb la Vaga de la Canadenca l'any 1919.

El fet que les del 1913 i 1916 fossin vagues de dones també va cridar profundament l'atenció, tant als patrons com als obrers, amb imatges que esdevindrien icòniques com les dones soles marxant en manifestació per la Rambla en silenci, o com els comitès de dones parlamentant amb el governador civil o liderant els mítings, però en realitat no es tractava de cap novetat, ja que les dones havien liderat reivindicacions i s'havien situat a primera línia de les mobilitzacions des de sempre, com per exemple a les diverses revoltes en contra de les quintes. Les tensions dins del mateix sindicat: entre una massa majoritàriament femenina i, per contra, un comitè exclusivament masculí també van posar en relleu les contradiccions i el masclisme persistent dins del moviment obrer, marcant noves fites en la lluita per la igualtat de les que Teresa Claramunt definiria com les "esclaves dels esclaus".

Però la de la Constància, tant la vaga del 1913 com la del 1916, també va marcar les polítiques dels patrons, que en molts casos van optar per les mesures més reaccionaries que van acabar portant, en una espiral de violència, als anys del pistolerisme. Així en aquest context ja trobem amenaces de locauts, foment dels esquirols i contractació de matons. Noms que començaran a formar les bandes que es faran tristament famoses.

La Petita Obrera, Joan Planella i Rodríguez, 1889

Ordint la trama
110 anys de la vaga de la Constància